

การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงงานภาษาไทยเพื่อสังคม เพื่อส่งเสริม
สมรรถนะการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทย
และสมรรถนะการสื่อสารในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ สำหรับนักเรียนที่มี
ความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยภาคเหนือ*

Development of a Thai Language Project-Based Learning Curriculum for
Society to Enhance Coaching and Mentoring Competencies of Pre-Service
Thai Language Teachers and Communication Competencies for Peaceful
Coexistence among Gifted Students in Northern Thai Language

สิระ สมนาม

Sira Somnam

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Faculty of Education, Chiang Mai University, Thailand.

Corresponding Author's Email: sira.s@cmu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาและหาคุณภาพหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงงานภาษาไทยเพื่อสังคม 2. ศึกษาผลการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงงานภาษาไทยเพื่อสังคม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) นักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทย จำนวน 33 คน 2) นักเรียนผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย ภาคเหนือ จำนวน 320 คน 3) กลุ่มเป้าหมายโครงงานภาษาไทย ได้แก่ เยาวชน และกลุ่มบุคคลในชุมชน สังคม ภาคเหนือ จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) หลักสูตรฯ 3) แผนการจัดกิจกรรม 4) แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรและแผนการจัดกิจกรรม 5) แบบประเมินสมรรถนะการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง 6) แบบประเมินสมรรถนะการใช้ภาษาไทยในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 7) ประเด็นการสนทนากลุ่ม 8) แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1. หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงงานภาษาไทยเพื่อสังคม มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยกระบวนการของหลักสูตรได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างความสัมพันธ์ 2) การใช้พลังคำถาม 3) การให้ข้อมูลกระตุ้นการเรียนรู้ 4) การลงมือปฏิบัติ 5) การประเมินให้ข้อมูลย้อนกลับ 6) การถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาต่อยอด 2. ผลการใช้หลักสูตร พบว่า สมรรถนะการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทย อยู่ในระดับมาก สมรรถนะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยและของกลุ่มเป้าหมายโครงงานภาษาไทยอยู่ในระดับมากที่สุด

*Received September 1, 2025; Revised September 24, 2025; Accepted September 30, 2025

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร; โครงการภาษาไทยเพื่อสังคม; ภาษาเพื่อสันติ; ความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย

Abstract

This research article aimed to 1) develop and evaluate the quality of a Thai language project-based learning curriculum for society, and 2) examine the outcomes of implementing the Thai language project-based learning curriculum for society. The sample consisted of three groups: 33 pre-service Thai language teachers; 320 gifted students in Thai language from Northern Thailand; and 210 youth and community members in Northern Thailand who participated as target groups in the Thai language projects. The research instruments included questionnaires, curriculum, activity plans, quality assessment forms for curriculum and activity plans, assessments of coaching and mentoring competencies, assessments of Thai language communication competencies for peaceful coexistence, focus group discussion guides, and a satisfaction questionnaire. Data were analyzed using mean and standard deviation.

The research findings revealed the following: 1) The Thai language project-based learning curriculum for society was found to be of high quality. The curriculum process consisted of core components, including principles, objectives, learning activities, and measurement and evaluation. The learning activities were organized into six stages: (1) building relationships, (2) using the power of questioning, (3) providing information to stimulate learning, (4) hands-on practice, (5) assessment and feedback, and (6) reflection and lesson synthesis for further development. 2) The results of the curriculum implementation indicated that the coaching and mentoring competencies of pre-service Thai language teachers were at a high level. Additionally, the Thai language communication competencies for promoting peaceful coexistence among gifted Thai language students and the target groups participating in the Thai language projects were at the highest level.

Keywords: Curriculum Development; Thai Language Project-Based Learning for Society; Language for Peace; Giftedness in Thai Language

บทนำ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในปัจจุบันมุ่งเน้นการเตรียมคนไทยแห่งศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Office of the National Economic and Social Development Council, Office of the Prime Minister, 2022) ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (Office of the Education Council, Ministry of Education, 2017) มีนโยบายส่งเสริมการศึกษาให้เป็นเครื่องมือลดความเหลื่อมล้ำและเข้าถึงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้ ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะทางภาษาไทยที่ดี เพื่อจะใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และสื่อสารเพื่อความเข้าใจอันดีต่อกัน ประกอบกับประเทศไทยกำลังประสบภาวะความขัดแย้งทางภาษาอันเนื่องมาจากสถานการณ์ปัญหาสังคมและการเมืองในรูปแบบของการใช้ภาษาในเชิงอคติ ดังนั้นครู อาจารย์

นักวิชาการด้านภาษาจึงควรเร่งแก้ปัญหาและส่งเสริมการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs) ว่าด้วยตัวบ่งชี้ที่ 16 คือ Peace and Justice (United Nations, 2015) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสื่อสารอย่างสันติ (Rosenberg & Gandhi, 2003) ซึ่งสามารถนำมาเป็นเป้าประสงค์ในการแก้ปัญหาภาวะความขัดแย้งทางภาษาของสังคมประเทศได้

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่จะช่วยแก้ปัญหาภาวะความขัดแย้งทางภาษานั้นสามารถดำเนินการในหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย (Gifted Thai) ซึ่งเป็นหลักสูตรห้องเรียนพิเศษด้านภาษาไทยตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (Office of the National Education Commission, 2002; Chaiyasarn, 2009) โดยจากการประชุมสะท้อนคิดของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายโครงการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยภาคเหนือ พบว่าการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยผ่านกิจกรรมโครงงานเพื่อสังคมสามารถส่งเสริมความรู้และทักษะทางภาษาไทยของผู้เรียน และชุมชน สังคม และส่งเสริมการใช้ภาษาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติได้

จากหลักการข้างต้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนาหลักสูตรโครงงานภาษาไทยเพื่อสังคมที่ส่งเสริมการใช้ภาษาในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบตามความสนใจ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี (Hargis, 2005; Somnam, 2018) นอกจากนี้ยังได้ใช้แนวคิดการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ร่วมด้วย ซึ่งการสอนงาน (Coaching) เป็นเทคนิคในการพัฒนาบุคลากร โดยผู้สอนงานจะต้องนำความรู้และประสบการณ์มาทำหน้าที่ฝึกอบรมให้แก่ลูกน้อง โดยผลลัพธ์สำคัญของการสอนงานจะครอบคลุมองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ภาวะจิตใจ และความเป็นอยู่ (Thammawithikul, 2009; Wang, Kang and Choi, 2021; Jarosz, 2023) ในขณะที่ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) จะมุ่งเน้นการให้คำปรึกษาและแนะนำช่วยเหลือให้น้องเลี้ยงสามารถพัฒนาศักยภาพสูงขึ้น (Thammawithikul, 2009; Al Hilali, Al Mughairi, Kian and Karim, 2020) นอกจากนี้งานวิจัยครั้งนี้ยังได้ใช้แนวคิดการใช้ภาษาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มาเป็นกรอบแนวคิดการพัฒนาศักยภาพหลักสูตร ซึ่งแนวคิดนี้ใช้ภาษาเป็นสื่อกลางในการจัดการกับความรุนแรงผ่านการสื่อสารเชิงบวก (Schäffne, and Wenden, 2005; Oxford, 2013; Gerencsér, 2021) โดยแนวทางที่เป็นที่นิยมคือการสื่อสารอย่างไม่ใช่ความรุนแรง (Rosenberg, 2002; Rosenberg, and Chopra, 2015)

ทั้งนี้หลักสูตรโครงงานภาษาไทยเพื่อสังคมนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยส่งเสริมสมรรถนะความเป็นครูมืออาชีพสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทย ในบทบาทการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงกลุ่มโครงงานของน้อง ๆ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาไทย ที่สำคัญหลักสูตรนี้จะช่วยส่งเสริมสมรรถนะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสำหรับนักเรียนผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผลลัพธ์การเรียนรู้จากการพัฒนาหลักสูตรโครงงานภาษาไทยเพื่อสังคมนี้จะช่วยเป็นฟันเฟืองสำคัญในการส่งเสริมสมรรถนะการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ซึ่งถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนของมวลมนุษยชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พัฒนาและหาคุณภาพหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงงานภาษาไทยเพื่อสังคม
2. ศึกษาผลการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงงานภาษาไทยเพื่อสังคม
 - 2.1 ศึกษาสมรรถนะการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทย
 - 2.2 ศึกษาสมรรถนะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยภาคเหนือ และของกลุ่มเป้าหมายโครงงานภาษาไทยของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

ประชากรการวิจัย ได้แก่

1. นักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทั้ง 4 ชั้นปี จำนวน 135 คน
2. นักเรียนผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยภาคเหนือ จำนวน 1,560 คน
3. กลุ่มเป้าหมายโครงงานภาษาไทย ได้แก่ เยาวชน และกลุ่มบุคคลในชุมชน สังคม เขตภาคเหนือ จำนวน 850 คน

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คำนวณด้วยวิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตร ทาโร่ ยามาเน่ ในระดับความคลาดเคลื่อน .05 (Ninphan, 2012) จำแนกเป็น

1. นักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทย ชั้นปีที่ 2-4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงโครงงานภาษาไทยเพื่อสังคม จำนวน 33 คน
2. นักเรียนผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเลือกจากโรงเรียนเครือข่ายในโครงการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยภาคเหนือ จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย โรงเรียนจักรคำคณาทร โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัย และโรงเรียนลำปางกัลยาณี รวมจำนวน 320 คน โดยรับสมัครจากโรงเรียนที่เคยมีประสบการณ์การอบรมและจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานอย่างน้อย 1 ปี เข้าร่วมโครงการวิจัย และเปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนดังกล่าวสมัครเข้าร่วมโครงการโดยสมัครใจ
3. กลุ่มเป้าหมายโครงงานภาษาไทย ได้แก่ เยาวชน และกลุ่มบุคคลในชุมชน สังคม ภาคเหนือ จำนวน 210 คน โดยเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สมัครใจเข้าร่วมกระบวนการทำโครงงานของนักเรียน จำนวน 5 โรงเรียน ะละ 2-3 กลุ่มโครงงาน รวมจำนวน 12 กลุ่มโครงงาน โดยแต่ละกลุ่มโครงงานมีกลุ่มเป้าหมายหลักในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงงานจำนวนกลุ่มละ 15-20 คน รวมกลุ่มเป้าหมายหลักที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงงานทั้งสิ้น 210 คน

ขั้นตอนที่ 2 ตัวแปรการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงงานภาษาไทยเพื่อสังคม

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. สมรรถนะการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทย
2. สมรรถนะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยภาคเหนือ และของกลุ่มเป้าหมายโครงงานภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้ผ่านโครงการภาษาไทยของนักเรียน และนักศึกษา ประเมินคุณภาพ IOC โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีการของ Cronbach จากการทดลองใช้ (Try Out) อยู่ที่ 0.70 และแบบสอบถามสำหรับครูประจำการ ประเมินคุณภาพ IOC โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีการของ Cronbach จากการทดลองใช้ (Try Out) อยู่ที่ 0.72

2. หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงการภาษาไทยเพื่อสังคม ประเมินคุณภาพด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.95 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72

3. แผนการจัดกิจกรรม ประเมินคุณภาพด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.80 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 และมีค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีการของ Cronbach จากการทดลองใช้ (Try Out) อยู่ที่ 0.80

4. แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรและคุณภาพแผนการจัดกิจกรรม ประเมินคุณภาพ IOC โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00

5. แบบประเมินสมรรถนะการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง ประเมินคุณภาพ IOC โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีการของ Cronbach จากการทดลองใช้ (Try Out) อยู่ที่ 0.85

6. แบบประเมินสมรรถนะการใช้ภาษาไทยในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของกลุ่มนักเรียนผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย และของกลุ่มเป้าหมายโครงการของนักเรียน ประเมินคุณภาพ IOC โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยข้อคำถามทุกข้อของแบบประเมินทั้ง 2 กลุ่ม มีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 โดยค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีการของ Cronbach จากการทดลองใช้ (Try Out) อยู่ที่ 0.78 และ 0.82 ตามลำดับ

7. ประเด็นการสนทนากลุ่ม ประเมินคุณภาพ IOC โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 โดยคัดเลือกและสังเคราะห์ประเด็นการสนทนากลุ่มจากการทดลองใช้ (Try Out) ที่ผ่านเกณฑ์มาจำนวน 12 ข้อ

8. แบบสอบถามความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมของกลุ่มนักเรียนและกลุ่มนักศึกษา ประเมินคุณภาพ IOC โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยข้อคำถามทุกข้อของแบบประเมินทั้ง 2 กลุ่ม มีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 โดยค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีการของ Cronbach จากการทดลองใช้ (Try Out) อยู่ที่ 0.85 และ 0.82 ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม 2567-กุมภาพันธ์ 2568 โดยดำเนินการตามกระบวนการจริยธรรมการวิจัยในคนของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตามหนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมโครงการวิจัย (Certificate of Approval) ฉบับที่ CMUREC No. 67/012 จำแนกตามรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (research and development) ดังนี้

1. การวิจัย (Research: R1)

1.1 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากนั้นสอบถามสภาพ ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้โครงการภาษาไทย จากนักเรียนและนักศึกษา และครูประจำการ

1.2 นำผลการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และผลการสอบถามมาสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงงานภาษาไทยเพื่อสังคม

2. การพัฒนา (Development: D1)

2.1 ผู้วิจัยออกแบบหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงงานภาษาไทยเพื่อสังคมในการสื่อสารเพื่อสันติที่เน้นกระบวนการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง จากนั้นผู้วิจัยและนักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทยร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการของหลักสูตรโครงงานภาษาไทยเพื่อสังคม

2.2 ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและแผนการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของหลักสูตรและแผนการจัดกิจกรรมแล้วนำแผนการจัดกิจกรรมไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนและนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวนกลุ่มละ 10 คน ในโรงเรียนที่มีบริบทสอดคล้องกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างการวิจัย จากนั้นจึงปรับปรุงและพัฒนาเป็นหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

3. การวิจัย (Research: R2)

3.1 ผู้วิจัยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทยเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีการปฏิบัติที่ดีตามกระบวนการของหลักสูตร โดยจัดอบรม ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 2 ครั้ง ๆ ละ 3 ชั่วโมง รวม 6 ชั่วโมง

3.2 ผู้วิจัยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับนักเรียนผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีการปฏิบัติที่ดีตามกระบวนการของหลักสูตร โดยจัดอบรม ณ ศูนย์ประสานงานเครือข่ายโรงเรียนในโครงการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนผู้ที่มีความสามารถด้านภาษาไทย ภาคเหนือ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 วัน รวม 6 ชั่วโมง

3.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มโครงงานร่วมกันออกแบบโครงงานภาษาไทยเพื่อสังคมตามกระบวนการของหลักสูตรโดยมีครูประจำการคอยให้คำปรึกษาที่โรงเรียนในเบื้องต้น

3.4 นักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทยปฏิบัติการให้ข้อเสนอแนะการจัดทำโครงงานผ่านกระบวนการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงสำหรับน้องนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยใช้ระบบออนไลน์ Zoom Meeting ตามแผนการจัดกิจกรรม จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ยกเว้นแผนที่ 8 ที่น้องนักเรียนแต่ละกลุ่มโครงงานได้ลงมือปฏิบัติโครงงานตามแผนดำเนินงาน จำนวน 12 ชั่วโมง รวม 30 ชั่วโมง

4. การพัฒนา (Development: D2)

4.1 สอบถามความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรของนักเรียน และนักศึกษา

4.2 ผู้วิจัย ครูประจำการ นักเรียน นักศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ร่วมกันสนทนากลุ่มสะท้อนคิดผลการใช้หลักสูตร ณ ห้องประชุม 40 ปี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถามและผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยใช้ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรและความพึงพอใจ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงงานภาษาไทยเพื่อสังคม จำแนกเป็น 2 ประเด็น ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานก่อนการออกแบบหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้โครงงานภาษาไทย ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้โครงงานภาษาไทย

กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม	ปัญหาอุปสรรค			ความต้องการจำเป็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
นักเรียนผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย	4.33	0.61	มาก	4.27	0.72	มาก
นักศึกษาวิชาชีพรุภาษาไทย	3.99	0.79	มาก	3.89	0.94	มาก
ครูประจำการ	4.09	0.70	มาก	3.65	0.83	มาก

จากตาราง พบว่า นักเรียนมีปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้ผ่านโครงงานภาษาไทยและมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฯ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.61), ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ ในขณะที่นักศึกษาวิชาชีพรุภาษาไทย มีปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้ผ่านโครงงานภาษาไทยและมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฯ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.79), ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.94) ตามลำดับ ส่วนครูประจำการมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ผ่านโครงงานภาษาไทยและมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฯ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.70), ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.83) ตามลำดับ

2. ผลการออกแบบหลักสูตร

หลักสูตรโครงงานภาษาไทยเพื่อสังคม ออกแบบหลักสูตรโดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) ร่วมกับแนวคิดการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) และแนวคิดการใช้ภาษาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ (Language for Peaceful co-existence) ประกอบด้วย หลักการของหลักสูตร วัตถุประสงค์หลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรดำเนินการผ่านแผนจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ยกเว้นแผนที่ 8 ว่าด้วยการลงมือปฏิบัติโครงงานตามแผนดำเนินงาน จำนวน 12 ชั่วโมง รวม 30 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียดปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 กระบวนการหลักสูตรและชั่วโมงการจัดกิจกรรม

กระบวนการ	ชั่วโมงการจัดกิจกรรม 30 ชั่วโมง
ขั้นที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์ Relation	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 การสานสัมพันธ์และละลายพฤติกรรม	2 ชั่วโมง
ขั้นที่ 2 การใช้พลังคำถาม Power questions	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 การสืบสอบเชิงคุณค่าหัวข้อโครงการผ่านพลังคำถาม	2 ชั่วโมง
แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 การอภิปรายคุณค่าสถานการณ์ความขัดแย้งทางภาษา	2 ชั่วโมง
ขั้นที่ 3 การให้ข้อมูลเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ Information for Learning	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 การกำหนดโครงร่างโครงการ	2 ชั่วโมง
แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 การกำหนดภาพอนาคตการใช้ภาษาเพื่อสันติ	2 ชั่วโมง
ขั้นที่ 4 การลงมือปฏิบัติ Acting	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	2 ชั่วโมง
แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 การตรวจสอบคุณภาพของโครงการ	2 ชั่วโมง
แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 การลงมือปฏิบัติโครงการตามแผนดำเนินงาน	12 ชั่วโมง
ขั้นที่ 5 การประเมินให้ข้อมูลย้อนกลับ Feedback	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 9 การสะท้อนคิดและวัดประเมินผลโครงการ	2 ชั่วโมง
ขั้นที่ 6 การถอดบทเรียนเพื่อการพัฒนาต่อยอด Lesson learned	
แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 การนำเสนอผลโครงการและถอดบทเรียนร่วมกัน	2 ชั่วโมง

หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงการภาษาไทยเพื่อสังคม มีผลประเมินคุณภาพหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.95 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงการภาษาไทยเพื่อสังคม ผลการวิจัยพบประเด็นสำคัญ ดังนี้

การวิจัยตามหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงการภาษาไทยเพื่อสังคม ทำให้ได้โครงการภาษาไทยเพื่อสังคม จำนวน 12 โครงการ สามารถสังเคราะห์แนวคิดการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติได้จำนวน 6 หมวดหมู่ ได้แก่ 1) การลดความเหลื่อมล้ำในการสื่อสาร 2) การให้เกียรติภาษาถิ่นและภาษากลุ่มชาติพันธุ์ 3) การสื่อสารผ่านความศรัทธาด้านศาสนา 4) การเชิดชูอัตลักษณ์ภูมิปัญญาภาษาเพื่อเข้าใจความต่างวัฒนธรรม 5) การใช้ภาษาเชิงบวก 6) มารยาทการสื่อสารบนชุมชนออนไลน์

โดยผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรโครงการภาษาไทยเพื่อสังคม ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

1. ผลการศึกษามรรคนะการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาวิชาชีพรูภาษาไทย ประเมินโดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตกระบวนการเข้าร่วมกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ของหลักสูตร สามารถนำเสนอผลได้ดังนี้

ตารางที่ 3 สมรรถนะการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทย

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
สมรรถนะการเป็นผู้สอนงาน			
1. การถ่ายทอดความรู้การออกแบบกิจกรรมโครงงานภาษาไทยเพื่อสังคม	4.52	0.51	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดทักษะปฏิบัติในการทำโครงงานภาษาไทยเพื่อสังคม	4.76	0.44	มากที่สุด
3. ทักษะการสอนงาน ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์	3.97	1.02	มาก
4. ทักษะการสอนงาน ขั้นตอนที่ 2 การใช้พลังคำถาม	3.94	1.09	มาก
5. ทักษะการสอนงาน ขั้นตอนที่ 3 การให้ข้อมูลเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้	4.58	0.50	มากที่สุด
6. ทักษะการสอนงาน ขั้นตอนที่ 4 การลงมือปฏิบัติ	3.94	1.09	มาก
7. ทักษะการสอนงาน ขั้นตอนที่ 5 การประเมินให้ข้อมูลย้อนกลับ	3.88	0.86	มาก
8. ทักษะการสอนงาน ขั้นตอนที่ 6 การถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาต่อยอด	4.61	0.50	มากที่สุด
รวม	4.28	0.75	มาก
สมรรถนะการเป็นพี่เลี้ยง			
1. การให้คำปรึกษาน้องนักเรียนกลุ่มโครงงาน และการให้ข้อเสนอแนะเทคนิคการเก็บข้อมูลและเขียนรายงานโครงงานเพิ่มเติม	4.76	0.44	มากที่สุด
2. การช่วยเหลือและเสริมกำลังใจแก่น้องนักเรียนกลุ่มโครงงาน	4.82	0.39	มากที่สุด
3. ทักษะการเป็นพี่เลี้ยง ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์	3.88	0.86	มาก
4. ทักษะการเป็นพี่เลี้ยง ขั้นตอนที่ 2 การใช้พลังคำถาม	3.97	1.02	มาก
5. ทักษะการเป็นพี่เลี้ยง ขั้นตอนที่ 3 การให้ข้อมูลกระตุ้นการเรียนรู้	4.06	0.83	มาก
6. ทักษะการเป็นพี่เลี้ยง ขั้นตอนที่ 4 การลงมือปฏิบัติ	3.94	1.09	มาก
7. ทักษะการเป็นพี่เลี้ยง ขั้นตอนที่ 5 การประเมินให้ข้อมูลย้อนกลับ	3.94	1.09	มาก
8. ทักษะการเป็นพี่เลี้ยง ขั้นตอนที่ 6 การถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาต่อยอด	4.52	0.51	มากที่สุด
รวม	4.24	0.78	มาก
รวมทุกด้าน	4.25	0.76	มาก

จากตาราง พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทยมีสมรรถนะการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.25 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 จำแนกรายด้านพบว่า ด้านสมรรถนะการเป็นผู้สอนงาน มีระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 4.28 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 รองลงมาเป็นสมรรถนะการเป็นพี่เลี้ยง มีค่าเฉลี่ย 4.24 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78

2. ผลการศึกษาสมรรถนะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยภาคเหนือ ประเมินโดยครูที่ปรึกษาโครงงานร่วมกับนักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทยที่ช่วยสอนงานและเป็นพี่เลี้ยงให้ในแต่ละกลุ่มโครงงาน สามารถนำเสนอผลได้ดังนี้

ตารางที่ 4 สมรรถนะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยภาคเหนือ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. การใช้ภาษาที่สุภาพในการสื่อสารกับสมาชิกกลุ่มโครงการ	4.81	0.38	มากที่สุด
2. การใช้ภาษาที่แสดงออกถึงการให้เกียรติสมาชิกกลุ่มโครงการ	4.58	0.60	มากที่สุด
3. การใช้ภาษาที่ส่งเสริมกำลังใจแก่เพื่อนสมาชิกกลุ่มโครงการ	4.88	0.30	มากที่สุด
4. การใช้ภาษาเพื่อสันติ ในกิจกรรมที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์	4.38	0.78	มาก
5. การใช้ภาษาเพื่อสันติ ในกิจกรรมที่ 2 การใช้พลังคำถาม	4.76	0.43	มากที่สุด
6. การใช้ภาษาเพื่อสันติ ในกิจกรรมที่ 3 การให้ข้อมูลกระตุ้นการเรียนรู้	4.86	0.33	มากที่สุด
7. การใช้ภาษาเพื่อสันติ ในกิจกรรมที่ 4 การลงมือปฏิบัติ	4.89	0.30	มากที่สุด
8. การใช้ภาษาเพื่อสันติ ในกิจกรรมที่ 5 การประเมินให้ข้อมูลย้อนกลับ	4.81	0.39	มากที่สุด
9. การใช้ภาษาเพื่อสันติ ในกิจกรรมที่ 6 การถอดบทเรียนพัฒนาต่อยอด	4.35	0.80	มาก
รวม	4.70	0.48	มากที่สุด

จากตาราง พบว่า นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยภาคเหนือมีสมรรถนะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.70 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 โดยการใช้ภาษาเพื่อสันติในกิจกรรมที่ 4 การลงมือปฏิบัติ มีระดับสมรรถนะมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.89 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30

3. ผลการศึกษาสมรรถนะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างสันติของกลุ่มเป้าหมายโครงการภาษาไทย ได้แก่ เยาวชน และกลุ่มบุคคลในชุมชน สังคม ประเมินโดยนักเรียนที่เป็นผู้ทำโครงการ สามารถนำเสนอผลได้ดังนี้

ตารางที่ 5 สมรรถนะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของกลุ่มเป้าหมายโครงการภาษาไทย

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
การใช้ภาษาที่เหมาะสมตามกาลเทศะ	4.75	0.44	มากที่สุด
การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานภาพบุคคล	4.39	0.78	มาก
การใช้ภาษาที่สุภาพในการสื่อสาร	4.81	0.39	มากที่สุด
การใช้ภาษาที่แสดงออกถึงการให้เกียรติผู้อื่น	4.39	0.78	มาก
การใช้ภาษาที่ส่งเสริมกำลังใจผู้อื่น	4.77	0.42	มากที่สุด
การคิดก่อนพูดและแสดงพฤติกรรมออกมา	4.82	0.39	มากที่สุด
การรู้จักกล่าวคำขออนุญาต	4.76	0.43	มากที่สุด
การรู้จักกล่าวคำขอโทษ คำขอบคุณ	4.80	0.41	มากที่สุด
การพูดหรือเขียนแสดงความชื่นชมยินดีต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ	4.39	0.78	มาก
การพูดหรือเขียนถึงวัฒนธรรมอื่นอย่างเข้าใจความต่างทางวัฒนธรรม	4.85	0.36	มากที่สุด
รวม	4.67	0.52	มากที่สุด

จากตาราง พบว่า กลุ่มเป้าหมายโครงการมีสมรรถนะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.67 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 โดยประเด็นการ

พูดหรือเขียนถึงวัฒนธรรมอื่นอย่างเข้าใจความต่างทางวัฒนธรรม มีระดับสมรรถนะมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.85 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.36

4. ความพึงพอใจของนักเรียนและนักศึกษาที่มีต่อการร่วมกิจกรรม

4.1 นักเรียนผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยมีความพึงพอใจต่อการร่วมกิจกรรมหลักสูตรโครงการภาษาไทยเพื่อสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.49)

4.2 นักศึกษาวิชาชีพรูภาษาไทยมีความพึงพอใจต่อการร่วมกิจกรรมหลักสูตรโครงการภาษาไทยเพื่อสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.79)

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ในรูปแบบนวัตกรรมเชิงกระบวนการ ได้แก่ หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงการภาษาไทยเพื่อสังคมที่มุ่งเน้นกระบวนการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงร่วมกับแนวคิดการใช้ภาษาเพื่อสันติ ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างความสัมพันธ์ 2) การใช้พลังคำถาม 3) การให้ข้อมูลเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ 4) การลงมือปฏิบัติ 5) การประเมินให้ข้อมูลย้อนกลับ 6) การถอดบทเรียนเพื่อการพัฒนาต่อยอด ซึ่งช่วยส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาวิชาชีพรูภาษาไทย และสมรรถนะการใช้ภาษาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสำหรับนักเรียนผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยภาคเหนือ ดังแผนภาพที่ 1

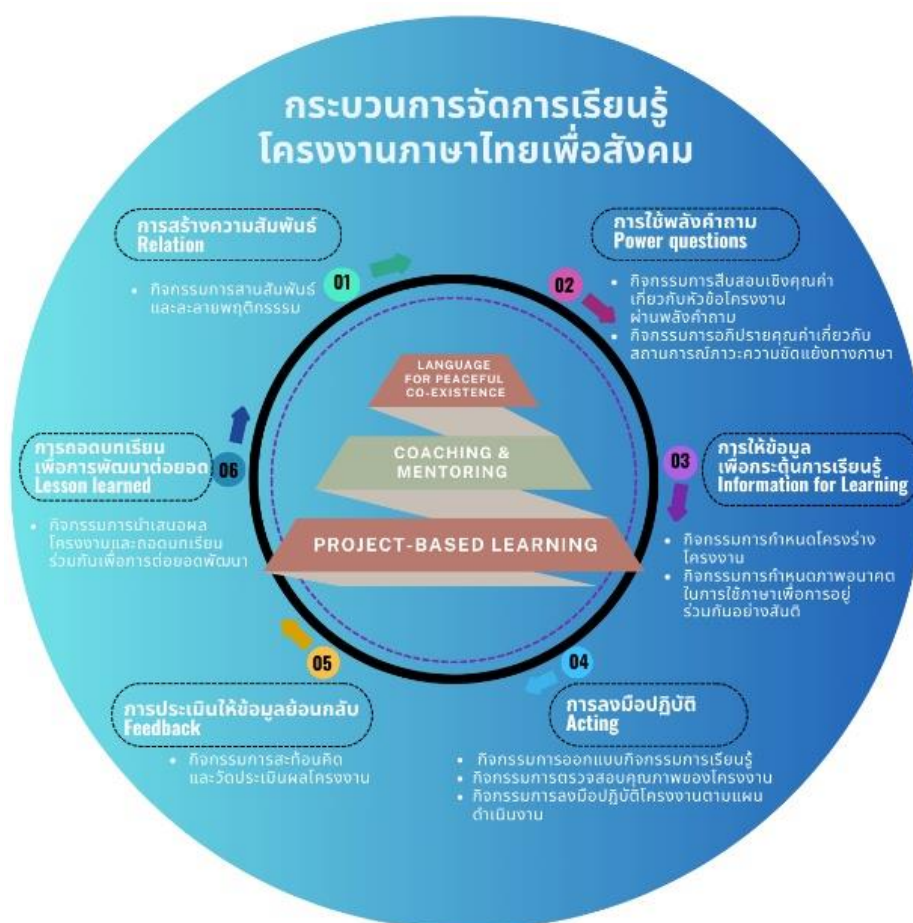

Figure 1: A Curriculum Model for Thai-Language Project-Based Learning for Society

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงงานภาษาไทยเพื่อสังคม มีผลประเมินคุณภาพหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา เริ่มจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น สอดคล้องกับที่ Chitchayavanich (2022) ได้กล่าวว่า การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาร่างหลักสูตรโดยผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้ (Try-out) ซึ่งสอดคล้องกับ Aajin (2021) ที่กล่าวว่าการประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้หรือไม่ จากนั้นจึงจะนำหลักสูตรไปใช้แล้วประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับที่ Kaewurai (2021) ที่กล่าวว่าการประเมินหลักสูตรเป็นการตรวจสอบผลของการใช้หลักสูตร ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลว่าหลักสูตรสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนตรงตามเป้าประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ จากกระบวนการศึกษาความต้องการจำเป็นและการออกแบบหลักสูตรอย่างเป็นระบบตามรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (R&D) ข้างต้นจึงทำให้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงงานภาษาไทยเพื่อสังคมมีคุณภาพที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างการวิจัยได้จริง

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จำแนกเป็น 3 ข้อ ดังนี้

1. ผลการประเมินสมรรถนะการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทย พบว่า สมรรถนะการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะเป็นผลมาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบอย่างเป็นระบบ โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานมาเป็นแนวคิดหลักในการวิจัยนี้ ซึ่งช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะปฏิบัติด้านภาษาไทยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Somnam (2019) ที่ได้พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมโครงงานทักษะภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาไทยของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดเชียงใหม่ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Somnam (2020) ที่ได้จัดการเรียนรู้เชิงรุกรูปแบบโครงงานวรรณคดีมีชีวิตด้วยแนวคิดเขาวงกตปัญหาเชิงปฏิบัติ ร่วมกับกระบวนการสืบสอบเชิงคุณค่าและวิธีการรื้อสร้างทางวรรณคดี โดยผลการวิจัยทั้งสองเรื่องพบว่าการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมโครงงานภาษาไทยช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาและทักษะปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jung (2021) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “Perceptions of Collaborative Video Projects in the Language Classroom: A Qualitative Case Study” ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาผ่านโครงงาน โดยเฉพาะการแสดงบทบาทสมมติที่บันทึกวิดีโอ บทสนทนา และภาพยนตร์สั้น

ในด้านสมรรถนะการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงนั้น นักศึกษาวิชาชีพครูภาษาไทยได้ฝึกทักษะการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงกิจกรรมโครงงานให้แก่เพื่อนนักเรียน โดยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการออกแบบเค้าโครงโครงงาน การออกแบบกิจกรรมโครงงาน การดำเนินการโครงงาน การวิเคราะห์ผลโครงงาน วิพากษ์ผลการนำเสนอผลโครงงาน และร่วมให้ข้อเสนอแนะในกระบวนการถอดบทเรียนโครงงาน อีกทั้งที่นักศึกษาได้มีบทบาทในการเสริมกำลังใจแก่น้องนักเรียน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้ช่วยเพิ่มศักยภาพในการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงซึ่งถือเป็นสมรรถนะสำคัญของผู้ที่จะไปประกอบวิชาชีพครู สามารถเพิ่มโอกาสในการทำงานด้านการศึกษาและมีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูยิ่งขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jones and Smith (2022) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “A Comparative Study of Formal Coaching and Mentoring Programmes in Higher Education” โดยผลการวิจัยพบว่าการประเมิน

โปรแกรมการโค้ชและการเป็นพี่เลี้ยงก่อให้เกิดการส่งเสริมเป้าหมายในการเพิ่มโอกาสการได้งานระดับมืออาชีพสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพรูภาษาไทยที่มีต่อการร่วมกิจกรรมพบว่า นักศึกษาพึงพอใจในระดับมาก และเห็นว่าการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงช่วยส่งเสริมสมรรถนะความเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Susanto (2023) ที่ได้วิจัยเรื่อง “Coaching and Mentoring Education to Improve the Competence of Final-Semester Students” ซึ่งพบว่า การสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงสามารถพัฒนาสมรรถนะในการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพสำหรับนักศึกษาภาคการศึกษาสุดท้ายได้

2. ผลการประเมินสมรรถนะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนที่พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดนั้น ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้สกัดประเด็นการใช้ภาษาเพื่อสันติ โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาวิชาชีพรูได้กระตุ้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารกันภายในสมาชิกกลุ่มโครงการของน้องนักเรียนในลักษณะของมารยาทการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ช่วยฝึกทักษะการสื่อสารภาษาเพื่อสันติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Balume (2024) ที่ได้วิจัยเรื่อง “Role of Language in Promoting Social Cohesion and Peace: Insights and Examples” ซึ่งพบว่า พลังภาษาสามารถส่งเสริมสันติภาพและความสามัคคีทางสังคมได้

ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยที่พบว่านักเรียนพึงพอใจต่อการร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องด้วยนักเรียนเห็นว่ากระบวนการของหลักสูตรช่วยส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาเชิงบวกซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันในสมาชิกกลุ่มโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nesterova and Kim (2024) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “Peace as Social Cohesion, Equity, and Democracy: Local Peace Builders’ Conceptualizations of Peace” ซึ่งพบว่า การมุ่งเน้น “สันติภาพเชิงบวก” ช่วยเสริมสร้างความสามัคคี ความเท่าเทียม การมีส่วนร่วม สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพ

3. ผลการประเมินสมรรถนะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของกลุ่มเป้าหมายโครงการ ที่พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดนั้น ทั้งนี้เพราะการออกแบบกิจกรรมได้มุ่งส่งเสริมการใช้ภาษาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของกลุ่มเป้าหมายโครงการ โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่เรียนร่วมกันในสถานศึกษาและใช้ชีวิตร่วมกันในชุมชนและโลกในสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจำเป็นต้องมีสมรรถนะการสื่อสารเพื่อสันติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Koettip (2022) ที่ได้พัฒนารูปแบบการสื่อสารอย่างสันติตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ซึ่งผลวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายการวิจัยมีการรับรู้ผลของการสื่อสารอย่างสันติ มีการสื่อสารแบบเปิดกว้าง ยอมรับความแตกต่าง และมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก

สรุป

หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โครงการภาษาไทยเพื่อสังคมที่มุ่งเน้นกระบวนการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงร่วมกับแนวคิดการใช้ภาษาเพื่อสันติ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยกระบวนการของหลักสูตร ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน และการวัดและประเมินผล ผลการใช้พบว่า หลักสูตรช่วยส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้สอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาวิชาชีพรูภาษาไทย และสมรรถนะการใช้ภาษาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสำหรับนักเรียนผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยภาคเหนือ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ควรปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของนักศึกษาและนักเรียน ทั้งกิจกรรมการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมสมรรถนะการใช้ภาษาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยการจัดการเรียนรู้โครงการภาษาไทยเพื่อสังคมที่เน้นความเข้าใจต่างวัฒนธรรมและความต้องการเฉพาะกลุ่มผู้เรียน อาทิ ผู้เรียนชาติพันธุ์ ผู้เรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้เรียนภาวะสองภาษา

References

- Aajin, S. (2021). *Curriculum Development*. (6th ed.). Khon Kaen: Khon Kaen University Press.
- Al Hilali, K. S., Al Mughairi, B. M., Kian, M. W., & Karim, A. M. (2020). Coaching and Mentoring: Concepts and Practices in Development of Competencies: A Theoretical Perspective. *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*, 10(1), 41–54.
- Balume, B. M. (2024). Role of Language in Promoting Social Cohesion and Peace: Insights and Examples. *International Journal of African Society, Cultures and Traditions*, 12(1), 16–27.
- Chaiyasarn, Ch. (2009). *Needs for Improving Teaching of Gifted Students in Thai Language: A Case Study of Montfort College*. Chiang Mai: Graduate School, Chiang Mai University.
- Chitchayavanich, K. (2022). *Rapid Curriculum Development*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Gerencsér, B. S. (2021). The Law of Coexisting Languages: Examining the Quartet of Language Policy Fields. *Foreign Policy Review*, (2), 88–102.
- Hargis, J. (2005). Collaboration, Community and Project-Based Learning—Does It Still Work Online? *International Journal of Instructional Media*, 32(2), 157–166.
- Jarosz, J. (2023). The Cube of Coaching Effectiveness. *International Journal of Evidence Based Coaching & Mentoring*, 21(1), 31–49.
- Jones, J., & Smith, H. A. (2022). A Comparative Study of Formal Coaching and Mentoring Programmes in Higher Education. *International Journal of Mentoring and Coaching in Education*, 11(2), 213–231.
- Jung, Ch. D. (2021). Perceptions of Collaborative Video Projects in the Language Classroom: A Qualitative Case Study. *International Journal of Instruction*, 14(4), 301–320.
- Kaewurai, W. (2021). *Curriculum Development: From Theory to Practice*. Phitsanulok: Naresuan University Press.

- Koettip, Ch. (2022). Research and Development on a Nonviolent Communication Model Based on Contemplative Education in Schools under Pattani Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Information and Learning*, 33(2), 84–97.
- Nesterova, Y., & Kim, E. J. A. (2024). Peace as Social Cohesion, Equity, and Democracy: Local Peace Builders’ Conceptualizations of Peace. *Peace Review: A Journal of Social Justice*, 36, 531–544.
- Ninphan, M. (2012). *Educational Research Methods*. (7th ed.). Nakhon Pathom: Research and Development Center for Education, Faculty of Education, Silpakorn University.
- Office of the Education Council, Ministry of Education. (2017). *National Education Plan 2017–2036*. Bangkok: Prikwan Graphic Co., Ltd.
- Office of the National Economic and Social Development Council, Office of the Prime Minister. (2022). *The 13th National Economic and Social Development Plan (2023–2027)*. Retrieved October 9, 2024, from https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20230307173518.pdf
- Office of the National Education Commission. (2002). *Teacher’s Handbook and Lesson Plans for Accelerated Curriculum and Enriched Curriculum for Gifted Students in Thai Language at the Upper Secondary Level*. Bangkok: ONEC.
- Oxford, R. L. (Ed.). (2013). *The Language of Peace: Communicating to Create Harmony*. Charlotte, NC: Information Age Publishing.
- Rosenberg, M. B. (2002). *Nonviolent Communication: A Language of Compassion*. Encinitas, CA: Puddle Dancer Press.
- Rosenberg, M. B., & Gandhi, A. (2003). *Nonviolent Communication: A Language of Life*. Encinitas, CA: Puddle Dancer Press.
- Rosenberg, M. B., & Chopra, D. (2015). *Nonviolent Communication: A Language of Life: Life-Changing Tools for Healthy Relationships*. Encinitas, CA: Puddle Dancer Press.
- Schäffner, C., & Wenden, A. L. (2005). *Language & Peace*. London: Routledge.
- Somnam, S. (2018). *Learning Activities for Developing Thai Language Skills*. Chiang Mai: Thanapon Printing.
- Somnam, S. (2019). The Development of a Thai Language Skills Project Activities Model Using Project-Based Learning, Practical Intelligence, and a Language Sub-Skills Approach to Enhance Thai Language Skills of Basic Education Learners in Chiang Mai. *Community Research Journal, Nakhon Ratchasima Rajabhat University*, 14(3), 15–27.
- Somnam, S. (2020). *Active Learning Management Through the “Living Literature Project” Model Based on Practical Intelligence Combined with Value Inquiry and Deconstruction Methods in Literature*. Chiang Mai: Teaching and Learning Innovation Center (TLIC), Chiang Mai University.
- Sriprapai, Ph. (2021). *Project-Based Learning Management to Enhance Learners’ Innovation Ability* (Master’s thesis). Faculty of Education, Srinakharinwirot University, Bangkok.

- Susanto, P. C. (2023). Coaching and Mentoring Education to Improve the Competence of Final-Semester Students. In *Proceedings of the International Conference on Education of Suryakancana* (pp. 508–517). Cianjur: Universitas Suryakancana.
- Thammawithikul, A. (2009). *Supervision Techniques: Mentoring System and Counseling*. Retrieved December 15, 2024, from <https://panchalee.wordpress.com/2009/07/28/mentoring/>
- United Nations. (2015). *The 17 Goals*. Retrieved October 17, 2024, from <https://sdgs.un.org/goals>
- Wang, W., Kang, S. W., & Choi, S. B. (2021). Effects of Employee Well-Being and Self-Efficacy on the Relationship between Coaching Leadership and Knowledge Sharing Intention: A Study of UK and US Employees. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(20), 1–16.